

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X KADENCJA**

Warszawa, dnia 22 lutego 2022 r.

Druk nr 637

**KOMISJA PRAW CZŁOWIEKA,
PRAWORZĄDNOŚCI I PETYCJI**

**Pan
Tomasz GRODZKI
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Na podstawie art. 90d ust. 1 pkt 1 Regulaminu Senatu Komisja Praw Człowieka, Praworządności i Petycji wnosi o podjęcie postępowania w sprawie inicjatywy ustawodawczej dotyczącej projektu ustawy

o zmianie ustawy o opłatach abonamentowych.

Do reprezentowania Komisji w dalszych pracach nad tym projektem ustawy upoważniona jest pani senator Halina Bieda.

W załączeniu przekazuję projekt ustawy wraz z uzasadnieniem.

Zastępca Przewodniczącego Komisji
Praw Człowieka, Praworządności i Petycji
(-) Ewa Matecka

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o opłatach abonamentowych

Art. 1. W ustawie z dnia 21 kwietnia 2005 r. o opłatach abonamentowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1689) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2:

a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Opłaty abonamentowe pobiera się od osób prawnych, jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej oraz osób fizycznych będących przedsiębiorcami w zakresie prowadzonej przez nie działalności gospodarczej, za używanie odbiorników radiofonicznych oraz telewizyjnych.

2. Domniemywa się, że podmiot, który posiada odbiornik radiofoniczny lub telewizyjny w stanie umożliwiającym natychmiastowy odbiór programu, używa tego odbiornika.”,

b) w ust. 5 uchyla się pkt 1,

c) uchyla się ust. 6;

2) w art. 3 w ust. 6 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) prognozowaną, na podstawie liczby podmiotów uiszczających opłaty z góry za okres dłuższy niż jeden miesiąc w roku poprzednim, liczbę podmiotów korzystających z tych zniżek;”;

3) uchyla się art. 4;

4) w art. 5:

a) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Podmiot posiadający zarejestrowany odbiornik radiofoniczny lub telewizyjny może dokonać zgłoszenia zaprzestania używania tych urządzeń. Operator wyznaczony w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe dokonuje wyrejestrowania odbiorników radiofonicznych lub telewizyjnych.”,

b) uchyla się ust. 6 i 7;

5) w art. 7 uchyla się ust. 1a.

Art. 2. W przypadku uiszczenia opłaty abonamentowej przez osobę fizyczną z góry za rok 2022 albo za wybrane miesiące tego roku, operator wyznaczony w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 1041 i 2320) zwraca tej osobie uiszczoną opłatę w części należnej za okres od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Cel projektowanej ustawy

Projekt ustawy stanowi realizację postulatów zawartych w petycjach obywatelskich wniesionych do Senatu (P10-103/20 i P10-129/20).

W związku z tym projekt przewiduje wprowadzenie zmian w ustawie z dnia 21 kwietnia 2005 r. o opłatach abonamentowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 1689) mających na celu zwolnienie osób fizycznych z obowiązku wnoszenia opłat abonamentowych.

2. Różnice między obowiązującym a projektowanym stanem prawnym

W obowiązującym stanie prawnym za używanie odbiorników radiofonicznych oraz telewizyjnych pobiera się opłaty abonamentowe. Odbiorniki radiofoniczne i telewizyjne podlegają, dla celów pobierania opłat abonamentowych za ich używanie, zarejestrowaniu w placówkach pocztowych operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe. Natomiast obowiązek uiszczania opłaty abonamentowej powstaje z pierwszym dniem miesiąca następującego po miesiącu, w którym dokonano rejestracji odbiornika radiofonicznego lub telewizyjnego. Obowiązek ponoszenia opłat abonamentowych spoczywa na osobach fizycznych, osobach prawnych oraz innych podmiotach.

Projekt ustawy znosi obowiązek ponoszenia opłat abonamentowych za używanie odbiorników radiofonicznych oraz telewizyjnych przez osoby fizyczne. W celu osiągnięcia powyższego projekt określa katalog podmiotów, na których nadal będzie ciążył ten obowiązek. W świetle proponowanych rozwiązań opłaty abonamentowe będą ponoszone przez osoby prawne, jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne będące przedsiębiorcami w zakresie prowadzonej przez nie działalności gospodarczej. Pozostałe zmiany są powiązane ze zmianą zakresu podmiotowego ustawy (art. 1).

Jednocześnie projekt uwzględnia sytuację, w której opłata abonamentowa została uiszczona przez osobę fizyczną z góry za rok 2022 albo za wybrane miesiące tego roku. W takim przypadku Poczta Polska S.A. będzie zwracała uiszczoną opłatę w części należnej za okres od dnia wejścia w życie ustawy (art. 2).

Projekt przewiduje, że ustawa wejdzie w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia (art. 3).

3. Konsultacje

Nadesłane w ramach konsultacji opinie i uwagi będą zamieszczone na senackiej stronie internetowej. Oczekiwane skutki społeczne, gospodarcze i finansowe zostały przedstawione w ocenie skutków regulacji.

4. Oświadczenie o zgodności z prawem Unii Europejskiej

Przedmiot projektowanej ustawy nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Tytuł projektu: ustawa o zmianie ustawy o opłatach abonamentowych

Data sporządzenia: 22 lutego 2022 r.

Przedstawiciel wnioskodawcy:

senator Halina Bieda

Źródło: petycja

Osoby odpowiedzialne za projekt w Biurze Legislacyjnym:

Danuta Drypa, główny legislator, tel. 22 694 9192

w zakresie OSR:

Katarzyna Majewska, główny ekspert, tel. 22 694 9259

Nr druku: 637

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

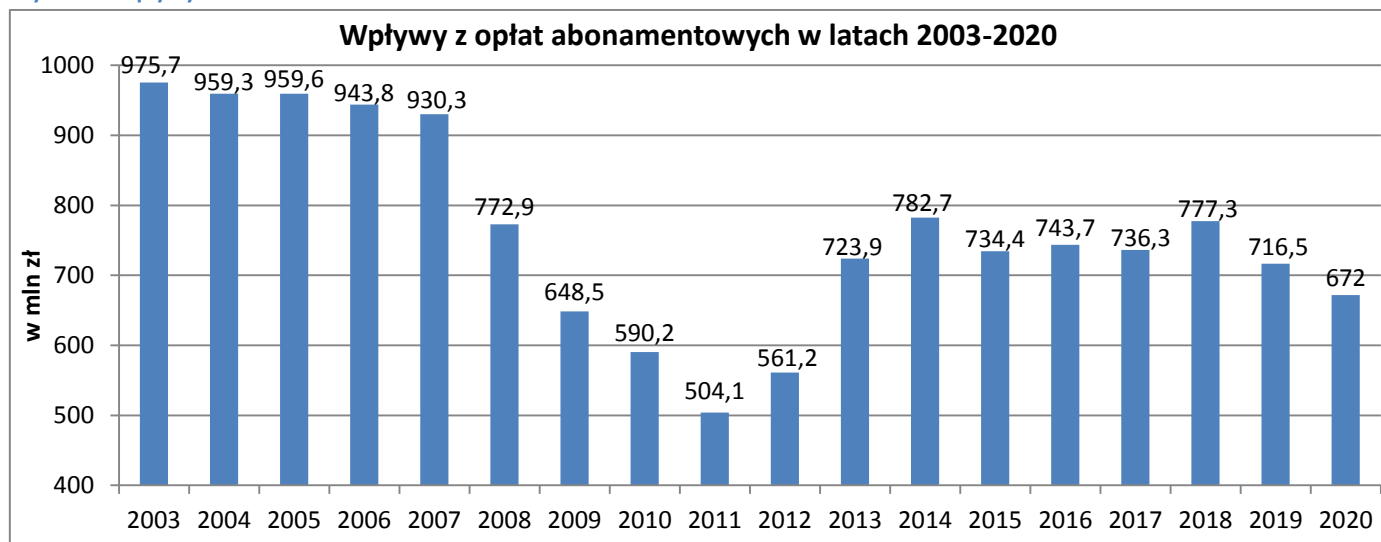
1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Do Senatu wpłynęły dwie petycje (P10-103/20 oraz P10-129/20) zawierające postulat podjęcia inicjatywy ustawodawczej w celu zniesienia obowiązku uiszczania opłat abonamentowych za używanie odbiorników radiofonicznych oraz telewizyjnych (dalej także jako „abonament RTV”). Autorzy obu petycji podkreślają, że sytuacja, w której tylko część osób zobowiązanych do wnoszenia abonamentu RTV, stosuje się do tego obowiązku, prowadzi do niesprawiedliwości i nierównego traktowania obywateli. Ponadto, autorzy petycji wskazują również, że media publiczne posiadają szerokie źródła finansowania (oprócz abonamentu RTV są to m.in. wysokie rekompensaty z budżetu państwa). W ich odczuciu finansowanie mediów publicznych ze środków budżetu państwa, przy jednoczesnym pobieraniu opłat abonamentowych od obywateli, także należy uznać za niesprawiedliwe.

Według danych GUS w 2020 r. około 13,3 mln gospodarstw domowych (97,8% wszystkich gosp. dom.) posiadało odbiornik telewizyjny. Natomiast zarejestrowanych abonentów użytkujących odbiornik telewizyjny lub radiofoniczny i telewizyjny w tym samym roku było zaledwie 6,4 mln (tylko 48% spośród gospodarstw domowych posiadających odbiornik telewizyjny)¹. Ponadto z informacji przedstawionych przez Krajową Radę Radiofonii i Telewizji wynika, że na koniec 2020 r. około 3,9 mln abonentów (około 60% abonentów ogółem) było zwolnionych z wnoszenia opłat, zaś z grupy około 2,5 mln abonentów obowiązanych do uiszczania opłat jedynie około 680 tys. robiło to w terminie (26,8% obowiązanych)².

W 2020 r. Poczta Polska zainkasowała łącznie 685,2 mln zł wpływów abonamentowych i pozaabonamentowych, z czego **672,0 mln zł** stanowiły **opłaty abonamentowe**, a pozostałe 13,2 mln zł odsetki za zwłokę oraz kary za niezarejestrowane odbiorniki³. Wpływy z opłat abonamentowych we wcześniejszych latach przedstawiono na poniższym wykresie:

Wykres 1. Wpływy abonamentowe w latach 2003-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z działalności w 2020 r.

W 2020 r. publiczna radiofonia i telewizja, oprócz 650 mln zł pochodzących z wpływów abonamentowych, otrzymała – w postaci skarbowych papierów wartościowych – **1,95 mld zł z tytułu rekompensaty** za utracone wpływy abonamentowe w latach 2018–2020.

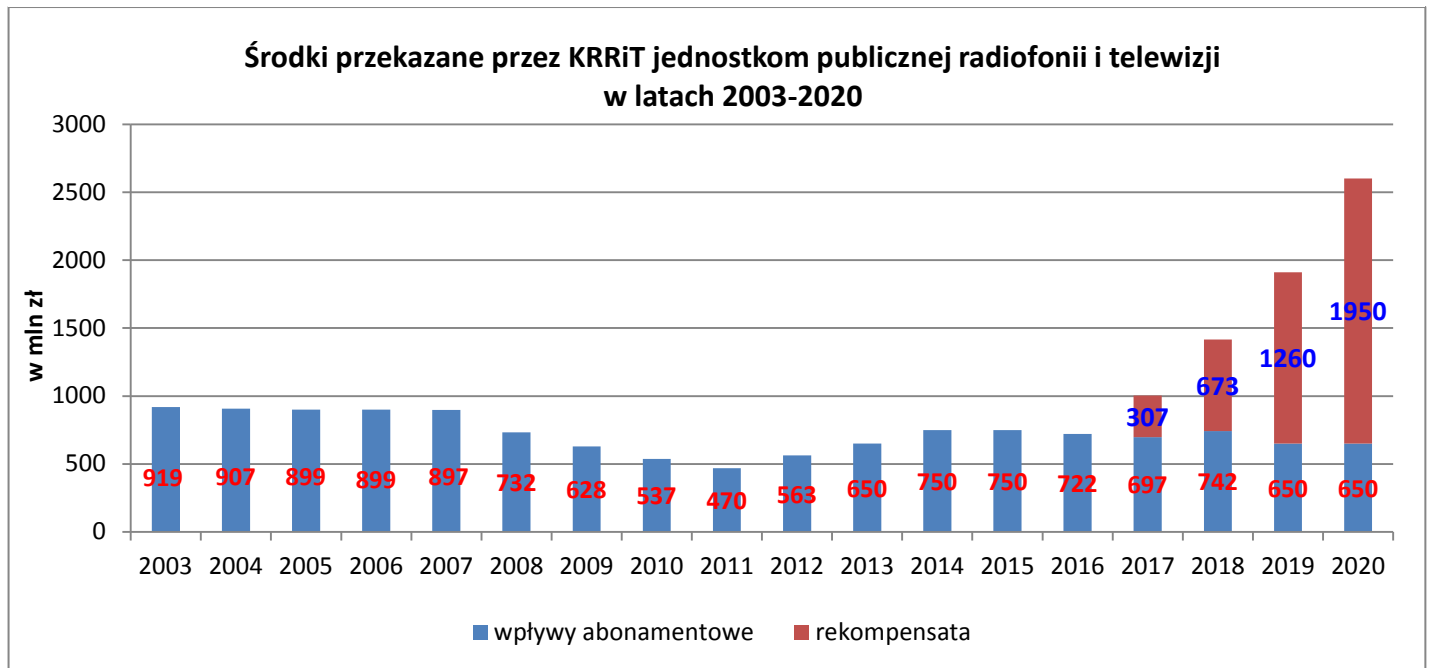
¹ GUS, *Rocznik statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2020*, Warszawa, 2021, s. 305, 362, 407

² Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji, *Sprawozdanie Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z działalności w 2020 roku*, Warszawa, 2021

³ *Ibidem*

Zatem w 2020 r. do mediów publicznych trafiły środki w łącznej wysokości **2,6 mld zł**. Wysokość środków przekazanych przez Krajową Radę Radiofonii i Telewizji jednostkom publicznej radiofonii i telewizji w latach 2003–2020 zaprezentowano na wykresie nr 2.

Wykres 2. Środki przekazane mediom publicznym w latach 2003-2020

Źródło: Sprawozdanie Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z działalności w 2020 roku.

W 2020 r. podział środków na realizację zadań misyjnych pomiędzy podmioty publicznej radiofonii i telewizji przedstawiał się następująco: około 78% środków, czyli nieco ponad 2 mld zł (w tym 330 mln zł z wpływów abonamentowych) otrzymała Telewizja Polska S.A., 278,5 mln zł (w tym 160 mln zł z wpływów abonamentowych) – Polskie Radio S.A. oraz 278,5 mln zł (w tym 160 mln zł z wpływów abonamentowych) – spółki radiofonii regionalnej⁴.

W przypadku Telewizji Polskiej S.A. środki otrzymane z abonamentu i rekompensat z tytułu utraconych wpływów z opłat abonamentowych pozwoliły na pokrycie około 64% kosztów działalności misyjnej. Przedsięwzięcia misyjne w około 36% finansowane były również z dotacji budżetowych i środków własnych⁵.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt.

Rekomendowanym rozwiązaniem jest zniesienie obowiązku ponoszenia opłat abonamentowych za używanie odbiorników radiofonicznych oraz telewizyjnych przez osoby fizyczne; opłaty abonamentowe będą nadal ponoszone przez osoby prawne, jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne będące przedsiębiorcami w zakresie prowadzonej przez nie działalności gospodarczej. Ponadto proponuje się zwrot opłaty abonamentowej uiszczonej przez osoby fizyczne z góry za rok 2022 r. albo wybrane miesiące tego roku w części należnej za okres od dnia wejścia w życie ustawy.

Oczekiwany efekt regulacji będzie zrealizowanie postulatów autorów petycji i zrównanie sytuacji gospodarstw domowych posiadających odbiornik RTV.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Z raportu Europejskiej Unii Nadawców (EBU) wynika, że w 30 z 54 państw objętych raportem media publiczne finansowane są w większości ze środków publicznych (dotacje budżetowych i grantów), w 21 – ze środków pochodzących z opłat abonamentowych, zaś w pozostałych 3 media publiczne polegają na finansowaniu pozabudżetowym bądź reklamach. Opłaty za abonament radiowo-telewizyjny pobierane były w 25 państwach objętych raportem, ale tylko w 21 stanowiły główne źródło dochodu mediów publicznych. Opłaty abonamentowe stanowiły główne źródło finansowania mediów publicznych przykładowo we Francji, Niemczech, Wielkiej Brytanii i we Włoszech, natomiast dotacje był głównym źródłem dochodów mediów publicznych np. w Belgii, Hiszpanii i Holandii⁶.

⁴ Ibidem

⁵ Ibidem

⁶ European Broadcasting Union (EBU), *Funding of public service media 2020*, EBU Media Intelligence Service, s. 11

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt.			
Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Abonenci, będący osobami fizycznymi, posiadający odbiornik RTV	W 2020 r. około 13,3 mln gospodarstw domowych (97,8% wszystkich gosp. dom.) posiadało odbiornik telewizyjny. Odbiornik RTV zarejestrowało 6 440 783 abonentów, w tym około 3,9 mln było zwolnionych z wnoszenia opłat (stan na dzień 31 grudnia 2020 r.).	GUS Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji	Zwolnienie z obowiązku wnoszenia opłat abonamentowych.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych.

(ceny stałe z 2022 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)	
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
budżet państwa	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
budżet państwa	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródła finansowania:	
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p><u>W krótkim okresie projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na sektor finansów publicznych</u>, gdyż projektowane przepisy w obecnym kształcie nie przewidują przekazywania jednostkom publicznej radiofonii i telewizji rekompensaty z tytułu utraconych wpływów abonamentowych w związku z projektowanym zniesieniem obowiązku uiszczania opłaty abonamentowej przez osoby fizyczne. Można przypuszczać, że w krótkim okresie jednostki publicznej radiofonii i telewizji w wyniku spadku przychodów i pogorszenia ich sytuacji finansowej podejmą działania dostosowawcze. Szerzej wpływ projektowanej regulacji na publiczne jednostki radiofonii i telewizji, w związku z tym, że nie są one zaliczane do jednostek sektora finansów publicznych, omówiono w pkt 7 OSR.</p> <p>Nie można jednak wykluczyć, że w dłuższym okresie konieczne będzie podjęcie działań przez właściciela, w tym przypadku Skarb Państwa, mających na celu utrzymanie poziomu finansowania publicznych jednostek radiofonii i telewizji, a w konsekwencji zasilenia ich dodatkowymi środkami budżetowymi.</p> <p>Należy zauważyć, że w 2020 r. udział przychodów abonamentowych (z uwzględnieniem rekompensat) w przychodach ogółem TVP S.A. wynosił 64%⁷. Można wobec tego szacować, że środki pochodzące wyłącznie z opłat abonamentowych (bez rekompensat) stanowią około 10% przychodów Telewizji Polskiej S.A., a więc stanowią istotne źródło przychodów tej spółki.</p>

⁷ Telewizja Polska, *Sprawozdanie Zarządu z wykorzystania przez Telewizję Polską S.A. wpływów z opłat abonamentowych na realizację misji publicznej w 2020 roku*, Warszawa, 2021

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe.

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2022 r.)	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	112,9	451,6	451,6	451,6	451,6	451,6	4 628,9
	duże przedsiębiorstwa	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
	spółki publicznej radiofonii i telewizji	-112,9	-451,6	-451,6	-451,6	-451,6	-451,6	-4 628,9

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

Projektowana regulacja w związku ze zniesieniem obowiązku uiszczania opłat abonamentowych przez osoby fizyczne będzie miała **pozytywny wpływ na budżety gospodarstw domowych**. Szacuje się, że gospodarstwa domowe łącznie zaoszczędzą około 451,6 mln zł rocznie. Należy jednak zauważyć, że wpływ regulacji na budżet pojedynczego gospodarstwa domowego nie będzie duży, gdyż roczna opłata abonamentowa za używanie odbiornika telewizyjnego lub telewizyjnego i radiofonicznego wynosi od 264,60 zł przy płatności za cały rok z góry do 294 zł przy płatnościach miesięcznych, a roczna opłata za sam odbiornik radiofoniczny odpowiednio od 81 zł do 90 zł.

Projektowana regulacja będzie miała **negatywny wpływ na jednostki publicznej radiofonii i telewizji**. W związku ze zniesieniem obowiązku uiszczania opłat abonamentowych przez osoby fizyczne, można oszacować, że środki z wpływów abonamentowych przekazywane jednostkom publicznej radiofonii i telewizji na realizację misji publicznej ulegną zmniejszeniu o około 451,6 mln zł rocznie.

Powyższego oszacowania dokonano w oparciu o informacje przekazane przez Krajową Radę Radiofonii i Telewizji, zgodnie z którymi w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 r. na wyznaczone konto (opłat abonamentowych) KRRiT wpłynęły środki w kwocie około 614,4 mln zł. Ponadto w 2021 r. opłaty abonamentowe wniosło 900 255 abonentów, z tego: 662 052 to abonenci indywidualni (około 73,5%) i 238 203 abonenci instytucjonalni (około 26,5%). Dodatkowo przyjęto założenie, że projektowana ustawa wejdzie w życie z początkiem IV kw. 2022 r. (w roku wejścia w życie ustawy skutki finansowe uwzględniono w skali 3 miesięcy) oraz, że wysokość wpływów abonamentowych i struktura abonentów w kolejnych latach nie ulegnie zmianie.

Spadek przychodów w jednostkach publicznej radiofonii i telewizji wpłynie na pogorszenie wyniku finansowego tych jednostek, pogorszenie płynności finansowej i – być może – trudności z pokrywaniem bieżących zobowiązań. Można przypuszczać, że ww. podmioty w sytuacji utraty lub istotnego pogorszenia płynności finansowej będą starały się pozyskiwać inne źródła finansowania swoich zobowiązań, co w dłuższym okresie może prowadzić do wzrostu zadłużenia. Z drugiej strony pogorszenie sytuacji finansowej może oznaczać konieczność redukcji kosztów oraz ewentualnej reorganizacji ww. podmiotów i redukcji zatrudnienia.

W związku z ryzykiem pogorszenia lub utraty płynności finansowej przez jednostki publicznej radiofonii i telewizji projektowana regulacja może mieć również negatywny wpływ na przedsiębiorczość, w tym sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, świadczących usługi na rzecz ww. jednostek.

Ponadto pogorszenie sytuacji finansowej jednostek publicznej radiofonii i telewizji może mieć wpływ na realizację przedsięwzięć związanych z realizowaniem misji publicznej, w tym tworzenie programów, a więc pogorszenie oferty programowej dla odbiorców.

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

9. Wpływ na rynek pracy.

Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na rynek pracy ogółem. Wprowadzenie regulacji może jednak mieć

wpływ na regionalny rynek pracy i zatrudnienie w branży telewizyjnej. Należy zauważyć, że w 2018 r. (stan na dzień 5 września 2018 r.) Telewizja Polska S.A. zatrudniała na podstawie umów o pracę 2 744 osoby. Natomiast łączna liczba osób fizycznych, z którymi Telewizja Polska zawarła umowy cywilnoprawne, wynosiła 5 589⁸. Pogorszenie płynności finansowej jednostek publicznej radiofonii i telewizji może spowodować, że podmioty te szukając źródeł oszczędności, mogą rozważać reorganizację i redukcję zatrudnienia, a także ograniczenie usług podmiotów zewnętrznych, co z kolei może mieć również wpływ na zatrudnienie w tym podmiotach.

10. Wpływ na pozostałe obszary.

środowisko naturalne
 sytuacja i rozwój regionalny
 inne:

demografia
 mienie państwowe

informatyzacja
 zdrowie

Omówienie wpływu

Brak wpływu.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Projektowana ustawa wejdzie w życie pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Projektowana regulacja powinna podlegać ewaluacji po 2, 3 latach od jej wejścia w życie w zakresie badania wpływu na funkcjonowanie jednostek publicznej radiofonii i telewizji, w tym ich płynność finansową oraz realizację misji publicznej.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.).

Brak.

⁸ Pismo Prezesa Zarządu Telewizji Polskiej SA z dnia 10 września 2018 r. nr TVP/JK-072-405/2018 skierowane do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie interpelacji poselskiej nr 25410.